

Yttrande om EU-kommissionens förslag (COM (2018)372-375, 382, 390 och 471-473)

2018-09-06

EU-kontor Skåne Nordost (med medlemskommunerna Bromölla, Hässleholm, Hörby, Kristianstad, Osby, Östra Göinge, Perstorp, Höör och Älmhult) uppmanar Näringsdepartementet att ta vårt gemensamma yttrande om EU-kommissionens förslag i beaktande.

Näringsdepartementet har berett Hässleholms kommun tillfälle att yttra sig över EU-kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammahållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrument för gränsförvaltning och visering; de fondspecifika förordningsförslagen, ett förslag till förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder samt ett förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473). Då Hässleholms kommun ingår i EU-kontor Skåne Nordost har ärendet beretts av EU-koordinator och verksamhetsansvarig för EU-kontor Skåne Nordost, Tillväxtavdelningen, Kommunledningskontoret, Hässleholms kommun.

Den 2 maj 2018 presenterade EU-kommissionen sitt förslag till EU :s kommande fleråriga budgetram för åren 2021-2027 som sedan kompletteras med en rad sektorsspecifika förslag. Den 29 maj presenterade därefter kommissionen ett förslag till Europaparlamentet och rådet om gemensamma bestämmelser (COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473) som beskrivs ovan. Efter det har fondspecifika förordningsförslag presenterats. I detta betänkande är det dessa fondspecifika förordningsförslag som vi yttrar oss kring.

Från elva tematiska mål för perioden 2014-2020 ska den nya sammanhållningspolitiken minska till fem tematiska mål:

1. Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling.
2. Ett grönare och koldioxidsnålare Europa.
3. Ett mer sammanlänkat Europa genom förbättrad mobilitet och regional IKT-konnektivitet
4. Ett mer socialt Europa genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter.
5. Ett Europa närmare medborgarna genom hållbar och integrerad utveckling av stads-, landsbygds- och kustområden och lokala initiativ.

Det är viktigt att alla EU :s medlemsländer kan få finansiering genom sammanhållningspolitiken.

Att synergier mellan olika EU instrument och program uppmuntras är positivt och förbättrar tillgängligheten. Att förslaget innehåller nya delar om förenklighet och att fokus är på att minska den administrativa bördan är positivt, inte minst vad gäller mindre projekt. Ökat fokus på längre rapporteringsperioden, mer utbetalad « flat rate » samt att flexibiliteten samt omfördelningen av medel mellan programmen ska bli större, är alla exempel på goda nyheter.

Särskilda yttranden kring EU-kommissionens förslag presenteras under respektive rubrik kopplat till de programspecifika förslagen som presenteras nedan.

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om Europeiska socialfonden+ (ESF+) (COM (2018) 382 + Bilaga 1-3)

- Det är viktigt att Europeiska socialfonden finns kvar inom sammanhållningspolitiken och att alla EU :s medlemsländer har möjlighet att söka medel från socialfonden.
- Att Europeiska socialfonden är fokuserad på landsspecifika rekommendationer väcker frågor då vi gärna fortsätter arbeta med regional indelning, flexibilitet och hänsyn till regionala strategier och särdrag som påverkar medel och projekt.
- Att ESF+ slår ihop ett antal program är en nyhet som behöver specificeras ytterligare samt om EU-kommissionens centralt ska hantera detta nya program. Exempelvis behöver den transnationella komponenten i programmet förtydligas. Att hälsoprogrammet slås ihop med socialfonden är en intressant nyhet för kommunerna och dess utmaningar.
- Det är viktigt att bekymmer kopplat till socialfondens genomförande, såsom komplicerade ansökningsförfarande, kriterier och rapporteringar har uppmärksamats för att förbättra och underlätta användning av dessa medel.

Förslag till Europaparlamentet och rådet om inrättande av Asyl- och migrationsfonden (Amif) (COM (2018) 471 + Bilaga 1-8)

- För kommunerna är det positivt att sammanhållningsfonderna och särskilt ESF+ kommer att ge stöd för att på medellång och lång sikt underlätta integrationen av tredjelandsmedborgare efter den inledande mottagningsfasen, inbegripet integration på arbetsmarknaden. Dock är det även önskvärt att Asyl- och migrationsfonden avsätter medel som inte bara i teorin utan även i realiteten möjliggör kommunalt deltagande.
- Fördelningsnyckeln bör utformas så att de utmaningar som kommuner ställs inför inom områden prioriteras och täcks in. Fonden bör vara utformad baserad på hela integrationsprocessen och att det finns utrymme för medverkan och samarbete mellan olika nivåer av offentlig förvaltning.

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (Eruf/CF) (COM (2018) 372 + Bilaga 1-2)

- Det är viktigt att Eruf finns i alla regioner. Detta är positivt och gynnar inte bara tillväxten utan även sammanhållningspolitikens synlighet i hela EU.
- Förordningen innebär en ökad inriktning på hållbar stadsutveckling och att det ska inrättas ett europeiskt stadsinitiativ. Detta är positivt om alla regioner och även mindre kommuner och dess städer och tätorter har möjlighet att söka dessa medel.

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) (ETC) (COM (2018) 374 + Bilaga)

- Det är oroande att komponenten för gränsöverskridande samarbete kommer att inriktas på landsgränser. Om inte maritima gränsöverskridande Interreg-projekt är möjliga blir detta negativt för Skåne. För en region som Skåne med enbart havsbaserade landsgränser väcker detta frågor då Interreg utgör en betydande finansieringskälla och som har spelat stor roll, inte minst för samarbete i Östersjöregionen. Om inte Skåne och skånska kommuner har möjlighet att ingå i Interreg-programmen är detta mycket negativt och komponenten bör formuleras om. Vilka konsekvenser detta förslag för med sig behöver ses över och utvärderas ytterligare. Även havsbaserade gränsområden har utmaningar och behöver utvecklingsmedel som främjar tillväxt.
- Det är positivt att regeringen driver och prioriterar en fortsättning av det gränsöverskridande samarbetet Interreg.

I detta yttrande vill vi också komma med ett antal förslag på förbättringar:

- **Strukturfonderna måste vara öppna för att ta risker och ge mer frihet till projektägare.** Dagens system är i sig byråkratiskt och resurskrävande med fokus på kvantitativa resultat och uppföljning samt omständiga processer för att förändra projektens former. Samtidigt efterfrågar fonderna otraditionella och innovativa lösningar och projekt.
- **Strukturfondernas prioriteringar måste vara flexibla och justerbara under programperioden.** Strukturfondernas styrka är att de är anpassade till lokala och regionala behov samt hanteras på regional nivå. En av de stora svagheter är att fondernas lokala och regionala prioriteringar bestäms för en sjuårsperiod och att det är byråkratiskt komplicerat att justera inriktning under sjuårsperioden. Detta gör att fonderna inte är flexibla vid stora oförutsedda händelser.
- **Medlemsländernas institutionella kapacitet varierar och därmed bör redovisningskrav avspegla varje medlemslands kapacitet och korruptionsrisk.** En differentiering i hänseendet att varje medlemsland har olika kapacitet att hantera fonderna och därmed är det orimligt att nivån för exempelvis redovisning ska bestämmas utifrån de som har störst svårigheter. Dagens system innehåller ungefär fem olika nivåer av kontroll, uppföljning, utvärdering och revision.
- **Schabloner för alla kostnader bör införas för projekt med en budget under 2 miljoner SEK.** EU:s program Europa för medborgarna och Erasmus+ använder i mycket stor utsträckning schabloner i budget. Schabloner underlättar ansökningsprocessen och gör programmen mer tillgängliga.
- Samla förvaltande myndigheter och program under samma departement, harmoniserar redovisning och underlättar för projektaktörer vilket i sin tur kan främja bättre projektresultat men även fondsamordning i praktiken.
- **Samtliga ESI-fonder och EU-program bör använda sig av samma begrepp.** Idag skiljer sig terminologin mellan program och fonder. Det skapar förvirring och försvårar kommunikationen med förvaltande myndigheter och europeiska partners.
- Transnationellt samarbete eller erfarenhetsutbyte bör vara obligatoriskt i alla EU-finansierade projekt då det bidrar till europeiskt mervärde samt spridning av good practice. Möten och samarbeten mellan medlemsländerna bör vara själva kärnan i EU-projekt för att främja en europeisk solidaritet och gemensam utveckling för att skapa tillväxt och konkurrenskraft.
- **Satsningar på hållbara städer måste ses utifrån varje lands kontext.** Hållbara städer ses som en framtida utmaning i både EU och i Sverige. Det är en prioritering som vi kan ställa oss bakom. I utformningen av EU:s strukturfonder måste stad förstas utifrån varje medlemslands kontext. De stadsspecifika utmaningarna finns i alla svenska städer vare sig de har 20.000 invånare eller över en miljon.
- **Lånfinansiering kan ej ersätta dagens finansiering för utvecklingsprojekt.** Lånfinansiering kan vara bra för flera verksamhetsområden som exempelvis infrastruktur men är inte likvärdigt med projektmedel inom exempelvis sociala frågor.